

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kérésre visszavásárolja
 vagy megvásárolja nem vállalkozik.
 Előfizetők és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyenlő árú 8 rubel.

NAGYVÁRAD, június 18.

Az autonómiai 27-es bizottság jelentése.

Csaknem négy esztendei tárgyalások után elkészült immár az autonómiai 27-es bizottság tervezete, melyet az alább közölt jelentés kapcsán most terjesztett be a bizottság a kongresszushoz.

Figyelemmel kísértük az autonómiai mozgalmaknak minden fázisát, részletesen ismertettük a tárgyalásoknak minden mozzanatát.

A tervezet, amely most már a kongresszus plénuma elé kerül, ismeretes közönségünk előtt. Csak a 27-es bizottság jelentése új.

E jelentést az alábbiakban közöljük.

Velejét a jelentésnek az a rész képezi, amelyet *Apponyi* Albert gróf fogalmazott meg s amely elismerésre méltó határozottsággal hangsúlyozza és meggyőzően bizonyítja be a magyar kath. egyház s a kath. autonómia jogait az alapok és alapítványokhoz s azok kezeléséhez. E részre itt is felhívjuk olvasóink figyelmét.

A kath. autonómiának a legújabb okmányát azzal közöljük: vajha mielőbb összehívatták a kongresszus, hogy a magyar katolicizmusnak a fontos ügye mielőbb és a magyar katolikus egyház érdekeinek mindenha megfelelő módon orvosoltassék!

* * *

Tisztelt Országos Katolikus Gyűlés! Javaslataink kidolgozásakor nem felejtettük el a fehér lap, melyet tetszés szerint tölthetünk ki. Ellenkezőleg.

Az önkormányzatnak az egyházzal, illetőleg a püspökökhöz való vonatkozásában ott állott előttünk érinthetetlenül, változatlanul az egyház isteni Alkotmánya. Mint azt a római Szentszék egyik újabb levelében *Vaughan* angol bíborosokhoz, westministeri érsekhez írja:

»A püspöki hatalom iránt való engedelmesség és alávetettség nem esik a szabad választás körébe, hanem szoros kötelesség az egyház isteni alkotmányának legkiválóbb fundamentuma.»

A püspökök az önkormányzatban nem foglalhatnak el más állást, mint a minő őket az egyetemes egyházban megilleti. Ez az önkormányzat katolikus mivoltának a lényege.

Az egyház, illetőleg a püspöki hatalom iránt való e tisztelet okadatolja meg javaslataink 3. 6. 8. 114. 142. 145. 161. e vonatkozásban sarkalatos §§-ait.

Ez indokolja a 63. §. a) pontjának új szerkesztését.

Ezért vonul az egyházmegyei hatóság jóváhagyása aranyfonalként javaslatainkon keresztül.

Innen van az, hogy javaslataink melőzi az egyházmegyei gyűlést, mely a

nagyméltóságú püspöki karnak a 27-es bizottsághoz intézett »Válasza« szerint is:

»Folyvást veszélyeztetné az egyházi élet egységét és az egyházmegye egységes kormányzatának keretébe nem volna beilleszthető.«

Az önkormányzatnak Ő Felségéhez, az apostoli királyhoz való vonatkozásában pedig előttünk állottak a sérthetetlen főkegyuri és legfőbb felügyeleti jogok.

Ő Felsége — 1848 óta felelős — kormányához való viszonyunkban pedig előttünk terültek nemcsak a hazai közjognak megtámadhatlan elvei, hanem a tényeknek, állapotoknak, gyakorlatoknak egymás fölé halmozódott rétegei is, melyekkel bár nem jogosak, mint tényekkel, állapotokkal, gyakorlatokkal is számot kellett vetnünk.

E szempont okadatolja javaslatunk 2. 5. 138. és 142. e vonatkozásban alapvető §§-ait.

Ez az oka annak, hogy a jelenleg a kormány kezelése alatt levő római katolikus alapok és alapítványok tekintetében az önkormányzat jogkörét ez idő szerint a javaslat 146—154. §§-ainak korlátai közé illesztettük.

Innen magyarázható meg az, hogy jelenleg a vallás és közoktatásügyi miniszter rendelkezése és vezetése alatt álló római katolikus iskolák tekintetében az önkormányzat jogkörét ez idő szerint javaslataink 162—166. 169—172. 174—179. §§-ainak határai között véltük, amennyire lehetett, biztosíthatni.

Midőn e keretben javaslatainkat elkészítettük, távol volt tőlünk az, hogy a katolikus alapok, alapítványok és a katolikus iskolák fölött való rendelkezésre vonatkozó, minket megillető jogokról lemondjunk, sőt ellenkezőleg, ama jogok teljes fentartása céljából a 27-es bizottság a következő nyilatkozatban állapodott meg:

»A 27-es bizottság szükségét látja annak, hogy a kormány kezelése alatt álló katolikus alapok és alapítványokra, valamint az azokból fentartott intézetekre, illetőleg ezen alapok és intézetek kezelésére és vezetésére nézve a katolikusok joga tüzetesebben és teljesebben indokolással fejeztessék ki, mint a hogy ez a szervezeti szabályzat szövegében történhetné; szükségét látja továbbá annak, hogy az országos katolikus szervező gyűlés ezt a jogot ily tüzetes kifejtés alapján egész kiterjedésben határozottan és kifejezetten fentartsa és óvja, nehogy az a körülmény, hogy e jog a katolikus önkormányzat létesítése alkalmával egész terjedelmében rögtön nem érvényesül bármikor és bárki által a jogról való lemondásnak, vagy jogfosztó ténynek tekintethessék.

Ettől a szemponttól vezéreltetve, a 27-es bizottság a következőket terjeszti az országos szervező gyűlés elé:

A jelenleg a kormány kezelése alatt álló katolikus vallás-, tanulmányi, egyetemi- és egyéb oktatási-, nevelési és jótékonyági alapok és alapítványok egyfelől az alapítók kifejezett szándéka szerint, másfelől egyházi vagyontól történt keletkezésük folytán, mely vagyont ezt a jellegét az 1548: XII. és 1550: XIX. t.-cz. és számos egyéb törvényeink értelmében a közvetlen rendeltetés változása esetén sem veszthette el, tisztán katolikus célokra fordítandók; minél fogva tisztán katolikus jellegűek, az azokból fentartott tan-, nevelő- és egyéb intézetek is.

Ezt a jogállapotot az 1790/91. XXVI. t.-cz. a vallási béke biztosítása céljából megtámadhatlannak nyilvánította e szavakkal: »... *status possessionis actualis, utrinque pro cynosura ea ratione adsumatur, ut fundationes catholicorum pro catholicis, evangelicorum autem pro evangelicis, deinceps convertantur, adeoque (non modo) ab ulteriori harum repetitione pro futuro ab utrinque praescindatur*«, úgy hogy annak minden bolygatása a vallási béke megtámadását foglalja magában.

De ennek a jogállapotnak természetével össze nem fér, annak érvényesülését intézményileg bizonytalanná teszi és így az idézett alaptörvénnyel is ellenkezik más vallásu, vagy felekezeten kívül álló tényezőknél, mely utóbbiak közé az 1848. XX. t.-cz.-ből folyólag az államkormány, mint olyan is tartozik, bárminemű intézkedő hatásköre a nevezett alapok és alapítványok és az azokból fentartott intézetek fölött; mert idegen tényezők a katolikus célok meghatározására, azok követelményeinek megítélésére nem lehetnek illetékesek; ha pedig ilyen illetékességgel mégis felruháztatnak, akkor nem csupán ezen alapok és intézetek katolikus jellegének tényleges érvényesülése van veszélyeztetve, hanem egyszerűen a katolikusok a vallás szabad gyakorlatának jogkörébe tartozó ügyekben a szabadságtól megfosztatnak és függési viszonyba hozatnak.

Ellenkezik tehát ilyen idegen intézkedő hatáskör a katolikus alapok és alapítványok, valamint az azokból fentartott intézetek fölött az 1848. XX. t.-cz. 2. §-ának azon elvi határozatával is, mely szerint:

»A hazában törvényesen bevett minden vallásfelekezetekre nézve különbség nélkül tökéletes egyenlőség és viszonyosság állapíttatik meg« — midőn hazánk más vallásu polgárai igen helyesen, minden idegen intézkedő hatalom kizárásával, önnállóan rendelkeznek saját alapítványaik és azokból fentartott intézetek fölött, és midőn az 1895. XLIII. t.-cz. 9. §-a az »*egyházi önkormányzati jogot*« és azt, hogy »*maga kezeli egyházi,*

oktatási, nevelési, vagy jótékonyági célokra szolgáló alapítványait» — jogfejlődésünk szelleméhez minden ezentul törvényesen elismerendő vallásfelekezetre nézve, s mint a vallás szabad gyakorlatának corrolariumát állapítja meg.

Törvényeinknek mind ezen sarkalatos elvi határozataival szemben idegen tényezőnek ilyen intézkedési hatásköre a katolikus alapok és azokból fentartott intézetek fölött, legyen bár e tényező maga a felekezeten kívül álló kormány, nem merithet igazolást az Ő Felségét ez alapokkal szemben megillető főkegyuri jogból sem, sőt épen ennek a jognak ugy természetével, mint törvény szerinti tartalmával áll a legélesebb ellentétben. Az 1790—91. XXIII. t.-cz. ugyanis ekép írja körül az alapokra vonatkozó főkegyuri jogot: «*Majestas sacratissima, ut supremus ecclesiarum patronus, ecclesias Dei in suis juribus conservabit, et fundationes cuius cunque nominis, ad mentem fundatorum, administrari faciet*». Már most sem ezekből a szavakból, sem a történeti tényekből nem foly feltétlenül az alapok kezelésének és az azokból fentartott intézetek vezetésének az államkormányra ruházása, vagy a katolikus egyház tényezőinek és hiveinek abból kizárása; ellenkezőleg, a multban hosszú időn át nem a kormányzati szervek, hanem az egyház tényezői teljesítették és az erdélyi katolikus autonómiában most is teljesítik ezt a feladatot; amikor pedig királyaink azt a régi kormányzásokra bízta, akkor egyidejűleg, még a katolikus vallással összeforrt rendi állam e kormányzati szerveivel szemben is, éppen ama katolikus tényező igénybe vételével alakított külön intézmények által biztosították a kizárólag katolikus rendelkezést. De az igenis foly ugy a kegyuri jogviszony természetéből, mint az idézett törvény szavaiból, hogy az a főkegyuri jog, amelynek tartalma egyfelől az egyház jogainak fentartása (*ecclesias Dei in suis juribus conservabit*) — másfelől az alapítványoknak az alapítók szán-

déka szerinti kezeltetése (*ad mentem fundatorum administrari faciet*) kizárja idegen tényezőnek, tehát a felekezeten kívüli kormánynak is minden intézkedő hatáskörét a nevezett alapok és alapítványok, valamint az azokból fentartott intézetek fölött, mert ilyen idegen intézkedő hatáskör, amint kifejtettük, ugy az egyház és az egyház hiveinek jogait sérti, mint ezen alapok és intézetek katolikus jellegének érvényesülését intézményileg bizonytalanná teszi.

Mindezekből folyólag a kezelési és vezetési hatáskör, amelylyel a kormány a bevezetőleg felsorolt alapok és alapítványok és az azokból fentartott intézetek tekintetében jelenleg föl van ruházva, a katolikusokra nézve sérelmes és ugy régibb, mint újabb törvényeink alapvető elvi határozataival ellentétben áll. Ha tehát a kormány e hatásköre valóban az 1848: III. t.-cz. 6. §-án, vagy annak eddig érvényre jutott magyarázatán alapulna, amit ez alkalommal vitatni nem kívánunk, akkor is bizalommal kérhetnők a törvényhozástól az általános hazai jogfejlődéssel ellenkező ilyen részleges törvényes intézkedésnek módosítását.

A katolikusok tényleg soha nem is nyugodtak bele az idézett törvénytörvényszakasznak illetően alkalmazásába; 1848-ban a püspöki kar és a hívek rögtön kérelmeztek a sérelem elhárítását és e kérelem elintézése csak a bekövetkezett válságos események folytán maradt el; 1867-ben az alkotmány helyreállításakor megalakult kormány felejtetetlen emlékü vallás és közoktatásügyi minisztere, az a báró Eötvös József, aki az 1848-ik évi nagy átalakulásnak egyik legkiválóbb előharcosa volt, hivatalba lépése után rögtön maga kezdeményezte olyan katolikus autonómiának létesítését, mely szerint:

«*A katolikus egyház az autonómiának azon mértékével ruháztassék fel, melyet az ország evangélikus egyházai élveznek*» s amiben a katolikus alapok, azokból fentartott intézetek önálló kezelésének, illetőleg vezetésének

joga nyilvánvalólag bennfoglaltak; az 1871. évi katolikus congresszus ezt a követelményt munkálatába föl is vette és azóta nem történt egyetlen illetékes nyilatkozat sem, amely a katolikusok ezen állásfoglalását visszavonta, vagy módosította volna, várták és sürgették az 1871. évi munkálat elintézését, annak bekövetkezése előtt ama munkálat egyes részleteire nézve újból nyilatkozni nem volt sem okuk, sem alkalmuk.

Foglaljuk össze a mondottakat s vonjuk le azokból a következtetést.

A jelenleg a kormány kezelése alatt álló — s bevezetőleg felsorolt alapok és alapítványok, valamint az azokból fentartott intézetek katolikus jellegéből,

az 1790—91. XXVI., 1848. XX., 1895. XLIII. s egyéb törvények alapvető elvi határozataiból,

a főkegyuri jognak természetéből és az 1790—91. XXIII. t.-cz.-ben körülírt tartalmából,

jogfejlődésünknek a legrégebb időktől mostanáig következetesen fentartott irányából,

a vallási békének, egyenjoguságnak és a vallás szabad gyakorlatának e jogforrásokban foglalt összes biztosítékaiból és követelményeiből,

minden kétséget kizáró világossággal foly a magyarországi katolikusoknak azon joga, hogy ezek az alapok és alapítványok, valamint az azokból fentartott intézetek is az állam főfelügyeleti jogának teljes érvényesülése mellett kizárólag katolikus rendelkezés alatt álljanak és a főkegyuri jogosítványok is ebben a keretben gyakoroltassanak. Ezzel ellenkező minden gyakorlat, vagy tény a katolikusokra nézve sérelmes, mely ha részleges törvényhozási intézkedésen alapulna is, ugy a részleges intézkedés közjogi anomáliát képezne és törvényhozásunk általános elvei szerint módosítandó volna.

A katolikusok ama jogukat, amikor nyilatkozhattak, mindenkor fentartották az annak ellenében létező sérelmes álla-

A „TISZANTUL“ TÁRCZAJA.

Katonásan.

Irta: Szabó Ilona.

(Vége.)

— Öreg szedd össze a kis eszecsédet a koponyád minden zugából. Nagy szükségem van reá. Az enyém elég gyorsan mozog, jó uton is halad s most mégis megfeneklett egy veszett nagy kátyuba. Szabadítsd ki az árvát.

— Gyorsan a dologra pajtikám, a nagy töprengésbe már ez a pár szál hajam is felfele ágaskodik. — Figyelemmel vizsgálva a századost, józú mosolylyal megjegyezte: — Az a hunczut kis bitang jószág okvetetlenkedik ott, te gyerek!

— Ne diskurálj már vénség, nem bitang jószág az. Több helyütt van befogva, mint szeretném. Eppen ez a bajom.

— Akasszanak fel, ha nem tudtam, hogy e körül sautikálnak az akciók, — nevetett magyaros jókedvvel az ügyvéd.

— Husz escadront küztem volna már rejtekéből s megszalasztottam volna a harmadik határig, mióta ezt a márványszobrot körülgetem s nincs erőm ledönteni a talapzatáról.

— Vezesd ki az egész brigádot el-

lene, az akkor is ugy áll, mint a lomniczi csúcs.

— Es mégis csak én egymagam fogom összezúzni, — ha te is segísz egy kicsit öregem. Mert látod Gyuszikám, ha te is oly konokul viselkedel, mint az a jégoszlop, én meg eszlek benneteket, mondta tréfás komolysággal az ügyvédnek.

— Dehát szálljon meg a nagy közlékenység Gézukám beszélj már okosan; ne csak rémitgess: összezúzlak, megeszlek stb. Utoljára is ugy rám ijesztesz, hogy a nagy ijedségtől kívül találom magam az ajtón, de akkor ám még olyan látványosságokkal sem tudnál megvigasztalni, ha jéghegyeket olvasztanál.

Patay aztán elmondva tövéről-hegyére a dolgot s miután meg hányták-vetették mindenképp, azt mondta az ügyvéd:

— Gézukám, én mint ügyvéd, kinek kezébe már szenzációs bűnpörök szájai voltak összecsomózva, miknek kibogozása elég fáradságot és tudást igényelt, én az emberi lélek ismerője és analízálója mondom neked: ez az asszony a legnagyobb hidegvérrel tudna gyilkolni, egy csepp lelkiismeretfurdalás nélkül. Ezt ő jogos cselekedetnek tekintené.

Félőrlően ugrott fel Patay s rekedten kiabálta:

— Egy perczig sem hagyom nála Rózsikát! Nem is akartam soká, csak egy pár na-

pig, de most egy perczig sem lehet. Gyuszi te jó öregem, segíts nekem — rinánkodott — te vagy a gyámja, neked kötelességed vigyázni reá s ha tán nincs biztonságban: védelmed alá venni a saját lakásodban. Viszem én innen is mihamar; kieszközölöm a legrövidebb dispencziót, aztán fagyhatnak tőlem rákásra ebben a Szibériában.

... Pár percczel e beszélgetés után a Dabáky Gyuszi elegáns hintója rohant végig az utcákon; a kocsiában a szép ügyvédné és Patay százados ültek. Visszajövet már hárman voltak: magukkal hozták Szemerey Rózsát. Ezalatt az ügyvéd előkeresett az iratok közül egy pecsétes levelet. A szerencsétlenül járt Szemerey ezredes hátrahagyott iratai mind ismeretesek voltak már, csupán ez az egyetlen pecsétes levél volt még ismeretlen mindenki előtt. Ezt csak akkor volt szabad felbontani, ha az ezredesleány féljhez akar menni. Most éppen aktuális gondolta magában az ügyvéd, hátha valamiképp simán, ügyesen kiokosodnak belőle. Egy pótvégrendeletet rejtett a boríték, melyben még egy-másban a leányról rendelkezik. Meglátszott, hogy katonaszerkesztette: katonás rövid, határozott gondolatok, de ott reszketett az egyszerű sorokon az édes jó apa határtalan nagy, aggódó szeretete.

Kiérzett e féltő, szeretetteljes aggodásból az is, hogy aki ezeket a sorokat megírta, an-

pot elhárítására kezdettől fogva szakadatlanul törekedtek.

A katolikusok e joga az 1848. évi nagy átalakulás után a főkegyuri jog sértetlen fentartása mellett az államkormányzaton kívül álló külön szervezetet kíván; ez a szervezet pedig a magyar jogfejlődés szellemében és különösen törvénykönyvünkben beiktatott vallási egyenjogúság követelményei szerint nem lehet más, mint a főkegyur felhívására főkegyuri szentesítéssel és az egyház jóváhagyásával alakuló magyarországi katolikus önkormányzat.

Mindezek alapján az országos katolikus szervező gyűlés fentartja és óvja Magyarország katolikusainak azon föltétlen jogát, hogy saját alapjaik és azokból fentartott intézeteik, tehát a jelenleg a kormány kezelése alatt álló katolikus vallás-, tanulmányi-, egyetemi- és egyéb oktatási-, nevelési- és jótékonyági alapok és alapítványok, nemkülönben az azokból fentartott tan-, nevelési- és egyéb intézetek is minden idegen intézkedő hatáskör kizárásával tisztán katolikus rendelkezés alatt álljanak és e jog megvalósításának mai feltételeiből, nemkülönben a hazai jogfejlődés elveiből folyó azon jogos igényeket, hogy a nevezett alapok és intézetek kezelése, illetőleg vezetése Ó Felsége főkegyuri jogainak sértetlen érvényesülésével a magyarországi katolikus önkormányzat szervezetébe és hatáskörébe beillesztessék;

amennyiben pedig a magyarországi katolikus önkormányzat megalakulna anélkül, hogy e jog és jogos igény egyidejűleg teljesen érvényesíthető volna, az országos katolikus szervező gyűlés tiltakozik a saját és az általa képviselt katolikusoknak jogi fölfogására és a katolikusok jogainak hátrányára e tényből levonható minden következtetés ellen és elvárja a megalakult katolikus önkormányzat illetékes tényezőitől, hogy e jognak és jogos igénynek alkalmas időben érvényt szerezzenek. Magában értetik, hogy e jogfentartó nyilatkozat egyetlen tétele sem érinti az állami főfelügyeleti

jogot és az 1848. III.t.-cz.-nek a miniszteri felelősségre és ellenjegyzésre vonatkozó intézkedéseit.»

A 27-es bizottság kéri az országos szervező gyűlést, hogy a jelentés ezen részét úgy indokolásban, mint következtetéseiben magáévá tegye és határozta erejére emelje.

* * *

Javaslatunk részleteinek elbírálásánál méltóztassanak állandóan figyelembe venni az irányvonalat, mely élénk volt szabva, ugyanis tűzszlopunk volt: Ó császári apostoli királyi Felségének 1895 november hó 29-én kelt legkegyelmesebb leirata és az Országos Katolikus Gyűlés 1900. évi február hó 10-én hozott, a legkegyelmesebb királyi leiraton alapuló, avval egybehangzó határozata.

* * *

Tisztelt Országos Katolikus Gyűlés! Szabad legyen, hogy jelentésünket ez óhajttással fejezzük be:

Az örök városban Szent Péter dómjának bejárata előtt a kereszténység két legnagyobb fejedelmének Nagy Konstantin és Nagy Károlynak lovas szobrai állanak őrt.

Vajha megalakult önkormányzatunk fölött a magyar Szent-Korona legnagyobb viselőjének, hazánkban a catholicismus legtündöklőbb példaképeinek: Szent Istvánnak és Szent Lászlónak szelleme öröködnék!

Akkor önkormányzatunk olyan lesz, mint a mi szívünk: katolikus és magyar!

Budapest, 1901 május hó 20-án.

A 27-es bizottság nevében:

Gróf Szapáry Gyula,

a 27-es bizottság elnöke.

Dr. Hoványi Gyula,

a 27-es bizottság előadója.

TAJÉKOZTATÓ.

Június 19. Gazdasági egyesület gyűlése d. u. 3 órakor.
Június 19. Meggyegűlés.

nak édes-kevés jutott a szerelemből s azt akarta, hogy leánya ebben, — ne csupán a csodálat s becsülésben találjon boldogságot.

»Ismerem a kis leányom szívét-lelkét tökéletesen. Azt akarom, nagyon boldog legyen. Tudom, hogy olyan embert fog szívébe zární, ki megérdemli azt; megtiltom, hogy bárki is beleszóljon. Teljesen szabadon rendelkezhetik szívével s végredeletemben reá hagyott vagyonával s ha esetleg nem maradnának el, bármely oldalról is, az ellenvetések felhatalmazom: ne vegyen arról tudomást, teljesen önállóan végezze ügyeit. Ha nem ölelhetem szívemre kisleányomat, mint boldog menyasszonyt, ha nem csókolhatom meg mirtuszkoszoszorus szép fejét: nászajándékul hagyom neki e sorokban egész életemen át számára gyűjtögetett szeretetemet. Olvassa el e levelet, hogy szép szemei csókdosták e sorokat, én megérezem e viszonzását hozzátapadó ölelésemnek, ajkára szálló csókjaimnak s me-reszket porrá vált szívem a boldogságtól, mely az én édes kicsi leányomnak akkor is örökboldogsággá imádkozik»

Ez volt az utolsó részlete a levélnek; mindannyian sirtak, mikor a halvány arcú Rózsika remegő halk hangon felolvasta. A fenséges csendbe félve neszelt bele néha valamelyeknek elfojtott, tompa zokogása. Megmozdulni is alig mertek, nehogy visszazárljon sirjába az

a rég elköltözött s most közöttük reszkető nemes lélek. Olyan igazi nagy s mégis fájó boldogságuk volt, hogy majd meghasadt a szívök. Örömmel üdvözölték a visszatért nagyszerű lelket és sirtak, oly igazi fájdalommal, temették olyan bensőséges mély gyászszal, csupán csak négyen, amilyenre hat év előtt a szárnyrakelt szerencsétlenség hírére egy egész ország nem lehetett képes.

Legelőször Dabáky ügyvéd szólalt meg. Könnyek csillogtak meg jószágos szemében, meghatottság reszketett hangjában.

— Mindannyian katonák vagytok, mindannyian katonásan akartátok terveiteket végrehajtani. Megelőzött benneteket az, aki nem is volt szereplője ennek a mondhatni incidensé vált, szerelmi idillnek. Megjelent egy régen írott levéllel és megoldta valóban emberiesen, megható igazsággal s mondjuk: katonásan. Olyan szived volt te hős katoná, mint a színarany.

Nemes csillogása a sir göröngyei közül felénk ragyog. — A szép kis Niphetos leborult, kezeibe rejtve arczát hosszasan beszélgett halott édes atyjával.

... Pár nap múlva csakugyan megesküdtött Patay százados Szemerey Rózsával. Büszkén tüzte föl szívére a fehér Niphetost. — De az ezredesné nem vett róla tudomást.

Nyugodt akció.

Páris Frigyes ur, a kit kerékkötőnek adtak *Egán* Ede mellé, állásától fölmentetett.

Elég ezt a tényt egyszerűen megemlítenünk s már abból biztosak leszünk, hogy nagy háboruság lesz belőle.

Nem is maradt el. A B. N. legstürögösebb dolgának tekinti, hogy keservesen panaszkodják a fölmentés miatt s hogy sürgesse Páris állásának újból leendő betöltését. Maga *Páris* ur is nyilatkozik s mély sajnálatát fejezi ki a miatt, hogy az általa kezdeményezett »nyugodt akció« abban maradt.

Tetszik tudni, mi az a »nyugodt akció?«

A ruthén-akció elnyugtatása, más szóval eltemetése. Ezt pedig megengedni nem szabad, ezt az *ország érdeke* nem engedi.

Darányi miniszter elég korán látta be, hogy a »nyugodt akció« temetést jelent s elejét vette idején a káros hatásnak. Elismerés érte.

Hanem hogy egyik kerékkötő helyébe másikat akaszszanak: azt már bolond lenne, a ki megtenné.

A legfrissebb kacsa.

A Rakovszky ellen indított hajszát nem akarja abbahagyni a liberális sajtó.

Legujabban azzal vádolták Rakovszkyt, hogy osztrák pártokkal akar szövetséget kötni. A gondolat maga olyan nevetséges, hogy rögtön a nagyvárad rendőrkapitány rendelete jut eszünkbe, nem volna-e helyes némely *felöltöket* is gondosan óvni a nikotín és más mérgek káros hatásától? Bizony annak több hatása volna, mint a néppárt elnöksége által kibocsátott nyilatkozatnak. Ez u. i. következőleg hangzik:

Ezennel kijelentjük, hogy e közlemény — első sorától utolsójáig — *valótlanság, koholmány*, mert az országgyűlési néppárt értekezletein olyan, a »M. Sz.« által neki imputált avagy ahhoz hasonló terv, indítvány vagy bárminek nevezzük is azt, soha fel nem merült, sem senki amiatt kilépni nem készült.

Budapesten, 1901. június 15-én.

Az elnökség.

Ugyanebben az ügyben érkezett hozzánk a következő nyilatkozat is:

Nyilatkozat.

A »M. Sz.«-nak a néppárti elnökség által már fennebb megzáfolt közleményére — mert nevemet fölemlítette — külön is kijelentem, hogy nagyon rosszul informálta cikíró tudósítója, mert referációját csakis az újjából szophatta, amennyiben sem Rakovszky barátom ezt a szájába adott indítványt jelenlétemben a mi *pártértekezletünkön soha sem tette*, sem pedig én emiatt kilépéssel soha sem fenyegetőztem.

Budapest, 1901. június 15-én.

Zmeskál Zoltán,

orsz. képviselő.

A mit ebből megtudtunk, azt ugyis előre gondolhatta minden komoly ember. Nem igaz az egészről egy szó sem. Rakovszky soha indítványt ez értelemben nem tett, Zmeskálnak nem volt tehát oka kilépésre. Kacsa az egész vád, a melynek hogy hívője, sőt terjesztője akadt: szomorúan jellemzi társadalmi és egészségügyi viszonyainkat.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 18.

Elnök Perczel Dezső.
Napirend:

A közigazgatási eljárás egyszerűsítése.

Benyovszky Sándor gróf: Konstatálja a megyei közigazgatást s arra az eredményre jut, hogy van még Magyarországon jó közigazgatás is, de sajnos, ezt általánosságban állítani nem lehet. Mindenképen az autonom közigazgatásnak híve, mert az állami önkény kiterjesztésében mindig a közszabadság veszélyeztetését látja.

Ő is, pártja is örömmel fogadja a közigazgatás egyes ágainak reformálását célzó intézkedéseket, a miért is általánosságban pártja nevében elfogadja a javaslatot.

Szalay Károly: Oszlja Barta Odön aggályait, hogy ez a törvényjavaslat nem a kellő időben lett a ház elé bocsátva, mert az idő sokkal rövidebb már, sokkal alkalmatlannabb, semhogy a tárgy velejébe bocsátkozni lehetne.

Ha a miniszterelnök mindazt elmondaná, a mit e törvényjavaslatban jelez, úgy azt hiszi, nagyobb ellenzéssel állana szemben mint így, a mikor a ház előtt csak egy homályos tartalmu törvényjavaslat fekszik. A kormánynak minden téren az állami centralizáció a célja, hogy miért? az nagyon érthető: mert ez által nagyobb eréllyel befolyásolhatja hivatalos közegeit.

Haszontalan munkának mondja ezt a törvényjavaslatot, mert célja nem egyéb szemfényvesztésnél. Ehelyett lehetett volna csinálni egy egész új közigazgatási törvényt, mely minden téren egészséges reformokat hozna be. Méltányosnak, czélszerűnek tartja a kézbesítés, pénzkézelés reformjait, de ez csak egy atomja mindannak, mik a közigazgatásban reformra szorulnak.

Nagyobb sérelmet lát a **büntető parancs** szakaszában. A magyar ember nem veszi be az ilyen sommás eljárást. A magyar szabadságának veszélyeztetését látja abban, ha ügyéből kifolyólag még csak ki sem halgatják s mégis elítélik. Ez pedig mindenképen helytelen. Jó lehet az ítélet meghagyásánál, de nem lehet jó büntető eljárásban. Az elítélt azt sem tudja, miért, mikor ítélik el. Az előadó ur azt mondja, hogy benne van a végzésben. Ez nagyon sovány vigasz. Mikor már el van valaki ítélve, akkor tudja meg, hogy miért van elítélve.

Sérelmes az az intézkedés, hogy a közigazgatás másodfoku fóruma ellen, ha a két ítélet indokolása egybehangzó felelősekre ne lehessen. És ugyanez áll a rendőri eljárásra is. Mindenesetben fen kívánja tartani a III-ad foku miniszteri bíraskodást. Meg fog történi, s nagyon sok esetben lesz ez így, hogy a II-od foku bíróság az első foku bíróság indokai alapján fog ítéletet hozni, s így nagyon ritka eset lesz, hogy a III-ad foku bírósághoz felelősekre ne lehessen.

Különösen a rendőri bíraskodásra nem kellett volna ezt a sérelmes intézkedést kiterjeszteni.

Határozati javaslatot ad be, mely szerint a ház ezt a javaslatot az **igazságügyi bizottsághoz utasítsa**. — Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Tárgyilagos kritika.

Holló Lajos: Kivánatosnak tartja, hogy a javaslat tárgyalásánál tartózkodjanak a tulzásoktól. Mert ha bármely oldalról tulzásokba mennek át, úgy csak ártanak maguknak a reformoknak.

Felszólalásának célja: kutatni, mennyire felel meg ez a reform a közigazgatás további átalakulásának Megnyugtatására szolgál, hogy e reformokban már kísérletet lát a **közigazgatásban levő bürokratizmus kiselejtesésére**. Nem tekintve a reform részleteit, maga az elv is már megnyugtatólag hat a kedélyekre.

Nagyon előnyös reformot lát abban, hogy a belügyminiszter fenntartotta kizárólagos jo-

gát arra nézve, hogy bármely külső hatóság, úgy az összes miniszteriumok is csak a belügyminiszter hozzájárulásával intézhetnek rendeleteket a vármegyékhez. A **büntető parancs** végrehajtásánál kifogásolja azt hogy úgy az első, mint a II-od foku birói forumnak egy és ugyanazon referense van. Ez vizsás helyzet. Mert csak nem képzelhető, hogy az előadó véleményét meg fogja változtatni! Ezen javítani, változtatni kell. Híve annak, hogy a felelősekre ne menjen a megye határán túl.

A büntető parancsot nem találja oly rossznak, mint Szalay, csak arra kell figyelemmel lenni, hogy ezt a szervezetet közelebb vigyük a néphez, s czélszerűségével tegyük a néppel kedvelté.

Hibáztatja, hogy a miniszter a reform pontok mindegyikét rendeletekkel akarja keresztül vinni. Ez nem helyes, nem méltányos, mert nagyban hozzájárul a miniszteri önkényhez, mely ellen pedig mindenkor védekezünk kell.

A kormány nagyon nagy súlyt fektet e javaslatra, pedig ez a javaslat csak sok megyei fölösleges sallangot töröl, de elvben nem alakít át semmit. Pedig nagyon sok reformálni való van a közigazgatásban. Így a jegyzői intézmény mai helyzete már teljesen tarthatatlan, a községi előljárásági intézmény is oly rossz, hogy ezzel ma már semmi eredményt elérni nem lehet. Nagyon rendezetlenek a viszonyok a megyei adminisztrációban. A törvényjavaslat reformjai nem nagyon fognak segíteni ezeken a bajokon, itt erélyes, gyors és általános reformra van szükség. A kormány úgy fogja fel a reformok keresztülvitelét, mintha az jó csak állami fenhatóság alatt lehet. Pedig ez nem áll. Tudjuk, hogy közigazgatásunk csak az autonomia alapján lehet jó. Feltétlenül a megyei autonomia híve. Sürgeti a megyei tisztviselők anyagi helyzetének javítását. Ez talán még a legsürgősebb reformra szorulna. Hozzájárul a javaslatához.

Visontai soma: A miniszterelnök tulbecsüli ezt a javaslatot, a mikor egy 30 éves kormányzat egyik legnagyobb alkotásának mondja. Nem jó pedig tulbecsülni ezt a törvényjavaslatot, mert nagyon keveset változtat a régi rendszeren. Jóllehet közszükségletű reformokat hoz is be, de magán a rendszeren nem igen változtat. Ha már reformátunk, reformáljunk az egész vonalon, de nem csak annak egyes ágaiban. Egyszerűsítsük a jogszolgáltatást s ezzel együtt a közigazgatást is. Azt hiszi, a reform akkor érte volna el célját, ha az **általános közigazgatást reformálta volna**. E törvényjavaslat a részek reformálására törekszik, magát pedig érintetlenül hagyja. Így reformálni nem lehet.

Ez a törvényjavaslat nem egyéb, mint a rendeletek folytonos láncolata. A jövőre nézve biztosítékot lát ebben a javaslatban arra nézve, hogy a többi reform késni nem fog, miért is hozzájárul a törvényjavaslatához.

A vármegye ügyei.

— Mit tárgyal a mai közgyűlés? —

Biharvámegye törvényhatósága ma szerdán tartja nyári közgyűlését.

A tárgysorozatba 257 tárgy van felvéve, de kiválóbb fontosságú csak itt-ott találkozik közte; a 257 tárgy közül 100 községi számadás.

Legérdekesebb mindenesetre a megyei tisztviselők és alkalmazottak fizetésemelése. Az ügyet, mint a Tisza-familia akaratát ifju **Tisza Kálmán** tiszteletbeli főjegyző referálja.

Az állandó választmány ismertetett javaslatát a kisebb javadalmazásu tisztviselők körében nagy lehangoltságot keltett, mert a miniszter által engedélyezett 19000 korona nagy része ismét a főszolgabírák s más jól javadalmazott tisztviselőknek jut, akik ezelőtt hat évvel már busásan részesítették fizetés emelésben.

Különben ez az egész dolog ismét a Tiszák tulkapását, hatalmi önkényét illusztrálja, a mely előtt Biharvámegye vezetői természetesen térdeket fejet hajtanak.

Ezelőtt hat évvel még csak inkább elfogadható volt a Tisza István erőszakoskodása, amelylyel a főszolgabírák kortes szolgálatait jutalmazta. De most ez homlokegyenest ellenkezik a miniszter intenciójával.

A belügyminiszter ugyanis világosan kijelenti a vármegyéhez intézett leiratában, hogy a 1900 korona évi dotáció-többletet **tisztán és egyenesen a vármegyei segéd és kezelő személyzet fizetésének javítására adja**.

Hát a vármegyén már a miniszter rendelete is bliktri, ha a **Tisza-klikk** beleártja valamibe magát?

A vármegye közönsége bizonyára elfogadja az állandó választmány javaslatát, de az alsóbb tisztviselők megfelelőbbek a közgyűlés határozatát.

A mai közgyűlés tárgysorozatából közöljük a következő érdekesebb ügyeket:

Alispáni időszaki jelentés.

Számonekérőszék jelentése.

Főszámvévo a katonai beszállásolási alap 1900 évi számadását, a mezőgazdasági alap számadását, az állategészségügyi alap és a közut és vasut építési alap 1900. évi számadását bemutatja.

Magyei nyugdíjalap 1900. évi számadása. Honvédelmi miniszter a gróf Butthler-féle ludovika-akadémia hely betöltése ügyében.

Alispáni előterjesztés Báthory Lászlónak a fenti helyre történt ajánlásáról.

Ugyanaz a pályázat meghirdetéséről.

Ugyanaz Paksy Jánosnak a Szilágyi-féle honvéd főreáliskolai helyre történt ajánlásáról. Honvédelmi miniszter a honvéd hadapród iskolánál betöltendő helyekről.

Lázár Zoltán pályázati kérvénye a fent jelzett helyre.

Lovas István kérvénye István nevű fiának a honvéd hadapród-iskolába leendő felvétele iránt.

Erdélyi Sándor hason tárgyú kérvénye Sándor nevű fia érdekében.

Beliczay Sándor hason tárgyú kérvénye József nevű fia érdekében.

Belügyminiszter a fizetés emelésre kiutalt összegekről.

Ugyanaz tudatja, hogy az uti általánosan a költségvetés kapcsán fogja rendezni. Főszámvévo előterjesztések a fizetés emelésre engedélyezett összeg felosztása tárgyában. Osváth Lajos főlevéltárnok kérvénye fizetésének felemelése iránt.

Járásírnokok kérvénye hasonügyben.

Központi írkok kérvénye drágaság: pótlék iránt.

Belügyminiszter a vármegye 1901. véi költségvetésének jóváhagyása tárgyában.

Ugyanaz az állategészségügyi törvény alapján kiszabott pénzbüntetése hova fordítása tárgyában.

Ugyanaz Ravazdy Barna gyámpénztári könyvvezető kérelme tárgyában.

Valásügyi miniszter a Száraz-féle ösztöndíj adományozása tárgyában.

Földmívelési miniszter a községi munkás segély alapok javára engedélyezett 10.000 kor. államszegélyről.

Alispáni előterjesztés a vásári helypénz díj szabályzat módosítása tárgyában.

Hevesmegye a csendőrök fegyverhasználati ügyében.

Barsmegye a gabona uzsora megakadályozása tárgyában.

Pozsony város az összeférhetlenségi törvény tárgyában.

Torontál megye a községi segédjegyzői állások rendezése tárgyában.

Bihari ev. ref. esperesi hivatal köszönő irata a tunitónőképző intézet segélyezése és a vasárnapok megünneplése tárgyában.

Ugyanaz a tordai járási székhelynek Nagy-Bajomba való áthelyezése ügyében.

Kórházi ig. vál. az új elmebetegosztály felépítése tárgyában.

Alispáni előterjesztés a vármegye területén építendő transzversális utszakaszok építési költségeihez való hozzájárulás tárgyában.

Tíz éves találkozó Nagyváradon.

A nagyváradai prem. rendű főgymnasiumban 1891. évi június hóban érettséget tett ifjak, ugyiszintén iskolatársaik, kikkel több évet töltöttek együtt a váradai gymnasiumban, e hó 25-én, kedden reggel fogtak 9 órakor találkozni egymással s szeretett tanáraikkal.

A találkozás helye a prem. rendű templom, hol a viszontlátás öröme tünnepélyes *»Te Deummal«* ülik meg, melyet *Kotunovics* Sándor, a rend érdemű igazgatója fog az egyh. rendű iskolatársaknak assistenciája mellett megtartani. Megjegyzendő, hogy a páratlan ügybuzgalmáról ismeretes igazgató és ép 10 év mult, hogy a gymnasiumot vezeti s a váradai rendház éléa áll.

A *Te Deum* után lesz a tulajdonképeni találkozó. Tíz év nagy idő egy fiatal ember életében s talán ez a tíz év a legértelmesebb.

Ez idő alatt fejlődik ki a gyermek ifjú férfivá, e 10 év folyamán nyert lelki s értelmi világa határozott irányt, melynek kiinduló útját a gymnasiumi gyermekévekben egyengelték előre. A hosszú idő alatt sokan nem látták egymást a jó pajtások s annál nagyobb az öröm, annál bensőbb a baráti szív érzelmé, midőn a kedves emlékek fölfrissülnek s szeretett tanáraikkal eltöltenék egy pár kedves órát, fölidézve emlékeikben a régi képeket. Az ilyen találkozásnak csakugyan egyedüli nemes indoka a szeretet.

Az ünnepélyen résztvevők névsorát itt közöljük:

Amon Károly bankhivatalnok Budapesten, Bartók Gábor földbirtokos Jákó-Hudoston, Benedek Miksa gazdatiszt Ugrán, Bihari Akos a Vígsház művésze Budapesten, dr. Cziffra Kálmán Biharvármegye aljegyzője Nagyváradon, Deutsch Béla a *»Gresham«* főtisztviselője Budapesten, dr. Diószegi Győző, kir. aljegyző Tenkén, Dolch György m. kir. posta és táv. tiszt Nagyváradon, dr. Egressi Lajos orvostudor, gyermekorvos Budapest, Gerzsány János róm. kath. lelkész Kunfélegyházán, Géczy János püsp. tiszt Nagyváradon, Gyalokay Jenő cs. és kir. tüzér főhadnagy Nagyváradon, dr. Gyöngyössi István ügyvéd Biharvármegye alügyésze Nagyváradon, Hraball Ottó kir. törv. széki albiró Nagyváradon, dr. Imrik Gusztáv ügyvéd, I. sz. káptalani alügyész Nagyváradon, Istvánffy István Nagyvárad város I. aljegyzője Nagyváradon, Kálmán Sándor ékszerész Nagyváradon, Kenéz Sándor kir. törvényszéki jegyző Nagyváradon, dr. Kertész Mór ügyvéd Beregszászon, Koszta István m. kir. postatiszt Nagyvárad, dr. Marozsán János gör. kath. lelkész, képezdei tanár, Nagyvárad, Nyáry Ignác I. sz. egyhm. iktató és püspöki könyvtárnok Nagyváradon, Ormay Géza községi jegyző Kisházán, Ritschel Vilmos kataszteri mérnök Pécsen, Szabó Ferencz papnövveldei tanulm. felügyelő Nagyvárad, dr. Tóth Ferencz ügyvédjelölt Nagyvárad, Tóth Sándor cs. és kir. főhadnagy Szatmárt, dr. Thury Endre kir. törvényszéki albiró Nagyvárad, Thurzó Béla gyógyszerész Tiszafüreden, Varju Lajos therezianumi tanulmányi felügyelő Debreczenben, dr. Winkler Lajos ügyvéd Margittán,

Az iskolatársak természetesen tanáraikkal együtt lefénnyképeztetik magukat s este barátságos társas vacsorára gyűlnek egybe a Félix-fürdőben.

Kézimunka kiállítás az »Orsolya« intézetben.

Az évről vizsgálatok idején mindannyiszor nagy és tanulságos élvezetet szereznek a közönségnek azok a kiállítások, melyeken városunk nőiskolái a kézimunka-oktatás eredményét bemutadják. Ismerve az érdeklődést, mely ezek iránt a kiállítások iránt nyilvánul, azután mérlegelve a kézimunka-oktatás társadalmi és gazdasági fontosságát, siettünk lapunkban is megismertetni ezen kiállítások egyik legsikerültebbjét, az *»Orsolya«* kiállítását.

A két emeleti nagy teremben vannak ott a nagyszámu kézimunkák elrendezve. Az elsőben találjuk a népiskola nyolcz osztályának kézimunkáit kezdve az I-ső osztályú kis babák munkakísérleteitől egész a serdülő leánykák ügyes munkájáig. Kötés, horgolás, kereszt és más öltésű kivarrások s egyéb munkanemek vállják itt egymást, a hogy az előirt tananyag és a gyakorlati élet szüksége megkívánja, különféle tárgyakon, összhangzó színezésben, csinos kivitelben.

A nagy díszteremben a belső nevelő intézet elemi és polgári iskola, a tovább képző tanfolyam s a tanítónő-képző-intézet munkái vannak kiállítva s ez a kiállítás valóban érdemes a megtekintésre.

Maga a szép díszterem pompás keret ahhoz a gyönyörű, sok kézimunkához, melynek művészi elrendezése megállítja a belépőt, hogy percekig élvezze az összbemutatót, mielőtt szemlére indulna. Asztalokon, állványokon, ablakon, falon, mindenütt csinos csoportozatokban mosolyognak reánk a szép kézimunkák, míg szemük egy a terem felső sarkában emelkedő sátoron pihen meg, melyet függönyökből, csipkékből, asztalfutókból alkottak össze ügyes kezek.

A polgári iskola növendékei a törvényszabta munkanemeket mintakendőknél kívül sok szép és hasznos tárgyon mutatták be. Nagyon sikerültek a varrottasok, a congré-kivarrások, lapos himzések, horgolások, áttört munkák, sőt a fehéremű-varrások is dicsérik az apró munkásokat és buzgó mesterüket: *Mater* Alfonzát.

A koronát azonban ezúttal is a tanítónő-képző intézet tette a kiállításra. Nem csoda! Annak növendékei már nagy leányok, többet mutathatnak fel s tudós és kézimunkában művész munkamesterük m. *Seraphin* éjtnapot egybetéve munkálkodott a kiállítás sikerén. Aztán nem csupán megtanítja növendékeit a kézimunkára, hanem lelkesíteni is tudja őket a munkálásra.

Valóban finom izlés, precíz kivitel s hangyaszorgalom szól a tanítónőjelöltek munkáiról. Rendkívül szépek és számosak a czérna- és selyem point-lage munkák, mindenféle kivarrások, áttört munkák, lapos-, domboru-, és tífestésű himzések, horgolások, fili-munkák stb. stb. Gazdag és szép a fehéreműek csoportja is.

Van több oltárterítő, oltárpárna s más egyházi felszereléshez tartozó munkák. Kiténik főleg az a csoport, mely a koldusápoló intézet szép kis temploma számára készült. Van sok diványpárna, asztal- s egyébterítők, készletek, asztalközép-terítők, futók, keretek s más dísz tárgyak, gyermekruhák, kis kötények stb.

Szópen van képviselve a festés is. Fa-üveg-transparent, selyem stb. festés oltárterítőn, diványpárnán, képeken, dobozokon s más tárgyakon alkalmazva. Művészi kivitel és jó izlés a rajz és festés mesternőjét, *mater* La-

diszlát dicséri. Főleg egy virágokból kiemelkedő keresztet ábrázoló nagyobb szabású kép, egy divánpárna s egy oltárterítő általános bámulat tárgyai.

Nem is álljuk meg, hogy föl ne jegyezzük itt a legügyesebb festő nevét: *Popp* Stephanie III. éves képezdei növendék. Együttal a legjobb kézi munkások nevét is ideigtatjuk érdem szerint: *Missalovszky* Irén, *Oberti* Vilma, *Kolhanyi* Margit, *Stern* Hermin, *Padala* Eugénia, *Kolmann* Anna, *Jakobovits* Ilonka, *Nemény* Mariska, *Kohn* Róza III. éves tanítónő-képzőbeli növendékek, *Iványi* Karalin, *Böhm* Adél, *Dubcza* Irén és *Zeley* Irén polg. iskolai tanulók.

Ezek az ügyes, szorgalmas kézimunkások megérdemlik, hogy róluk a nagyközönség is tudomást vegyen. Végre is talán nem annyira a tudomány, mint inkább a kézügyesség és a finomult izlés szükséges s nő boldogulásához s ha a jövő női nemzedék s ezek leendő tanítói a tanítónőjelöltek lelkesednek a női kézimunkák iránt: ebben a családok, a nemzet jólétének biztosítékát láthatjuk. Ez a körülmény ékesen szól az olyan évvégi kézimunka-kiállítások jelentősége mellett, amilyen az *»Orsolya«* intézeté.

UJDONSAGOK.

H m.

Hm, hm. Csakugyan jól látok:

»Egy vasuti állomáshoz közel levő községben, hol több izraelita nem lakik: 180 holdas tagbirtok ... stb. stb. ... azonnal eladó.«

Hm, hm. Hát már annyira volnánk, hogy birtok eladásnál első sorban nem is a föld klasszisa képezi az ajánlatot, hanem az, hogy izraelita nem lakik a határban? Mivel érdemelte meg a zsidóság az ilyen metszben irányzatos hirdetést a Szabadságtól?

Nem röstell egy lap így kipellengérezni egy fajt, mely bár származására idegen, nyelvére és szertartására nézve német s bár külön imában kéri az Urat, hogy vezesse ki őket a szolgaság ezen és többi földjeiről, mégis be van bizonyítva, hogy nagyobb hazafiak, mint az ország összes egyéb lakosai, a magyarságot se véve ki. Miért bántják hát őket?

Vagy talán éppen a zsidóságra való tekintettel emelik ki azt, hogy több zsidó a határban nincsen? Ez az állapot talán hasznos és tetsző a zsidók előtt? Nos! hát akkor meg miért szidják azokat, a kik más helyeken is ilyen állapotokat óhajtanak elérni.

Ne adjanak lovat az antiszemizmussal azzal, hogy éppen a zsidóknak a legkedvesebb az, ha minél több olyan hely van, a hol nincs több zsidó, mert hiszen ezt külön is eldicsekszik egymás között birtok eladásoknál.

Különbem nem is hisszük, hogy van olyan hely, vagy ha van, külön adót kell rá vetni, mint az agglagényekre.

Fizessen — birja.

Jutalom vagy segély?!

A mai tanácsülés fog azzal a kérdéssel foglalkozni, hogy a tisztviselők közül kiket jutalmazzanak meg, a pénzügyi bizottság által megszavazott 1080 koronából.

Mint értesülünk, az ügyosztályvezetők főleg és első sorban a szegény családok embereket terjesztik elő s mellőzik azokat, — bármily

szorgalmasak is, — akik kevésbé vannak a pénzjutalomra rászorulva.

Az ügyosztály vezetők intenciója ellen nincs kifogásunk, sőt helyeseljük, hogy a meg lehetős rosszul dotált, szegény hivatalnokokat némi csekély összeggel segítse. Nincs ez ellen kifogása azoknak a tisztviselőknek sem, akik könnyebben nélkülözik a kiosztott összeget, de *tillakoznunk* kell a cím ellen. Ebben a formában semmi célja sincs a jutalmazásoknak.

Ha *jutalmazásokról* van szó, a szorgalom jutalmazásáról, az ambíció fokozásáról s kihagyják a névsorból azokat a tisztviselőket, akik kitartó szorgalommal és igyekezettel működtek közre a város érdekében, akkor a munkakövedv fokozása helyett annak csökkentését fogja előidézni. Ha a nyilvánosság előtt munkát jutalmaznak, nem szabad figyelembe venni a vagyoni körülményeket, de ha ezt veszik mégis elsősorban figyelembe, akkor mellőzzék a jutalom címet s osszák ki a megszavazott összeget *segély* gyanánt. Ez ellen bizonyára senki sem fog felszólalni s legjobban a mellőzött tisztviselők fognak örülni, hogy szegény társaik néhány forinthez juthattak.

Ajánljuk ezt a körülményt a mai tanácsülés figyelmébe s ha lehet még változtatni, hát változtassanak a tervezeten, mert a munkakövedv és szorgalom lokalizálása nem lehet célja a város közönségének. Inkább senkit se jutalmazzanak, mintsem egyesek önértetének megsértése árán jussanak némelyek hozzá. Kifogásoljuk azt is, hogy a jutalmazandók túlnyomó része, az adóhivataltól lett előterjesztve s a többi ügyosztályoktól mindössze egyet-kettőt ajánlottak. Ezt is változtassa meg a tanács, ha azt akarja, hogy mai határozatának meg legyen a kellő súlya és *főként a kellő eredménye*.

* **Személyi hír.** *Telegdi József* és *Örlei Kálmán* orsz. gyűlési képviselők Nagyváradon időznek.

* **A vármegyei szabadelvűpárt értekezlete.** A vármegyei szabadelvűpárt *Szabó József* elnöke alatt tegnap délután a Széchenyi-szállodában értekezletet tartott.

Jelen voltak: *Szunyogh Péter*, *Szunyogh Loránd*, dr. *Markus László*, *Miskolczy Ferencz*, dr. *Keszthelyi Zoltán*, *Cziffra Kálmán*, *Hegyesi Márton*, *Biszterszky Lajos*, *Fráter Barna*, *Balogh Tihamér* stb.

Elnök az ülés megnyitása után előterjesztette a napirendet, mely a közgyűlés nevezetesebb tárgyainak megvitatásából állott. A hadapród iskolai helyre *Lázár Istvánt*, *Beliczay Józsefet*, *Erdélyi Sándort* és *Lovás Istvánt* jelölték. A 10000 korona államszegélyért, melyet a megyei gazdasági pénztár kapott, a földmivelésügyi miniszternek köszönetet szavaztak. Ezután az elmebeteg kórház építését vitatták meg, melynek költségei 300.000 forintot tesznek ki, amit kölcsön vesznek fel. Végül dr. *Markus László* jegyző bejelentette, hogy *Nagy Zoltán* tb. szolgabíró belépett a szabadelvű pártba. — Tudomásul vették.

Ezzel az értekezlet véget ért.

* **Uj postahivatal.** A nagyvárad m. kir. posta és távirat igazgatóság közölni teszi, hogy a Biharvármegye magyar-csékei járásba kebelezett *Dekanyesd*, *Hosszu-Liget*, *Jancsesd*, *Magyar-Gyepes*, *Mihellő*, *Mikló-Lázur*, *Pusztabikács*, *Pusztakis-Karánd* és *Pusztanagy-Karánd* községek, melyek ideiglenesen a *Drág-Cséke* pályaudvari postahivatal kézbesítő körébe voltak beosztva véglegesen, ugyancsak a *drág-cséke-pályaudvari* postahivatal kézbesítő körébe osztotta be.

* **Nagyvárad város zárszámadása.** A város zárszámadását hétfőn délután tárgyalta a pénzügyi szakbizottság s a július havi közgyűlésen terjeszti a törvényhatóság elé. Erre vonatkozólag a várostól a következő hirdetményt vettük: Nagyvárad város házi pénztára, a házi pénztárban kezelt alapok és alapítványokról 1900. évre szerkesztett zárszámadást, mérleget és vagyonelejtárt a tanács és pénzügyi szakbizottság f. évi június hó 17-én tartott együttes ülésében tárgyalás és vizsgálat alá vevén azt megállapította s az 1886. évi XXI. t.-cz. 17. §. rendelkezéséhez képest 1900. évi június hó 20. napjától 1901. évi július hó 5. napjáig bezárólag terjedő 15 napi időtartamra a városi számviteli hivatal helyiségébe közszemlére kitenni rendelte. Miről a város közönségét, azon figyelmeztetéssel értesitem, miszerint a zárszámadást az azokra vonatkozó okmányokat a fenti határidőben bármely nagyvárad adófizető polgárnak megtekinteni joga van s az ellen netaláni észrevételeit a f. év július havi rendes közgyűlés határidejét megelőzőleg 5 nappal írásban a tanács mint állandó választmányhoz beadtatja. Kelt Nagyváradon a tanács és pénzügyi szakbizottság 1901. június hó 11-én tartott ülésében. *Rimler Károly*, polgármester-helyettes.

* **Kiuntetett szőlőműves.** A hivatalos lap jelenti: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán *Fülöp Jónás* pozsonyi ügyvéd és az ottani szőlőművesek egyesülete elnökének, a szőlőművelés terén szerzett érdemei elismerésül, *Ferencz József* rendem lovagkeresztjé adományozom. Kelt Bécsben, 1901. évi június hónap 10-én. *Ferencz József* s. k., *Széchenyi Gyula* gróf s. k.

* **Színházról — kápolna.** A tatai várkastély új ura elhatározta, hogy színházát — kápolnává alakítja át. A sok ezret érő díszleteket már el is adták olcsó áron *Relle István* pozsonyi színigazgatónak és nemsokára hozzáfognak az épület átalakításához is. A kazér formájú épület komoly templommá vedlik át és néhány hónap múlva mi sem fogja sejtetni rajta, hogy valaha e helyen orgonaszó helyett pajkos operett-melodíák áradtak szét az évszázados fák között.

* **Franciaország lakossága.** A Temps szerint Franciaországnak a lakossága az 1901. március 24-én tartott népszámlálás alapján körülbelül 38.600.000 lélek. A szaporodás az 1896-iki népszámlálás óta körülbelül 330.000 lélek. Ez a szaporodás valószínűleg az idegenbevándorlásnak köszönhető.

* **Egy biharmegyei iparos találmánya.** A napokban említettük, hogy egy biharmegyei révi gazdaember egyikét talált fel, a mely kitűnően bevált. Mint értesülünk, a nagy gyakorlati haszonnal bíró eke nem egy révi gazdaember, hanem *Halász Viktor* nagybárodí kovácsmester találmánya. A kitűnő találmány szabadalmazása iránt már megtették a lépéseket.

* **Az utadó lajstromok közszemlén.** Az utadó kivetési lajstromok az adóhivatalnál közszemlére vannak kitéve. Az érdeklődők tájékoztatása céljából a helyettes polgármester a következő hirdetményt adta ki:

Nagyvárad város összes városrészeire, továbbá az idegen szőlő tulajdonosokra vonatkozólag készített s a végérvényesen megállapított százalékban kivetett utadó egyénekenkénti kivetési lajstromok 1890. évi I-ső t. cz. 23 §-a rendelkezéséhez képest a városi adóhivatalnál (Régi városház épület) és pedig az I. kerület Olaszi városrész — kivetése a 7. számú, a II-ik kerület — Ujváros és Külváros — kivetése a 2. számú és III-ik kerület — Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyközség — kivetése a 4-ik számú hivatalos helyiségekben folyó évi június hó 20-ától folyó évi július hó 5. napjáig terjedő 15 napi közszemlére kitétetnek. Miről

az érdekeltek azzal értesítettnek, hogy ezen egyénekenkénti kivetési lajstromokat megtekinthetik s a netalán sérelmesnek tartott kivetés ellen felszólalásaikat folyó évi július hó 5-éig Nagyvárad város közigazgatási bizottságához beadhatják. Nagyvárad, 1901. június hó 12-én *Rimler Károly* polgármester helyettes.

* **A nagy trafik bérlete.** Ma járt le a nagy trafik bérletére hirdetett pályázat. Több pályázó közül a *Kurländer* és *Ullman* cégnek adták ki, dacára annak, hogy a pályázók között több olyan volt, akik azért sokkal magasabb bérösszeget ígértek.

* **Nagyvárad kiskereskedők Budapestén.** A Nagyvárad és Biharmegyei Kiskereskedők Társulatának küldöttsége járt a napokban Budapestén. A küldöttség, mely *Weintraub Mór* elnök, dr. *Adorján Armin* titkár, *Stern Soma*, *Weisz Mór*, *Reich Sándor* és *Huszár Adolf* tagokból állott; először is részt vett a budapesti iparkamarában tartott orsz. kereskedelmi értekezleten, ahol *Lánczy Leó* orsz. képviselő elnököl s ahol elfogadták az alapszabálytervezetet, melyben *Megyeri Krausz Lajos*, *Sándor Pál*, *Mautner Adolf*, dr. *Adorján Armin*, dr. *Messinger*, *Sugár Ignác*, *Auer Róbert* stb. vettek részt. A küldöttség azután *Tisza Kálmán*nál tisztelegett, ahol dr. *Adorján Armin* kérte fel a képviselőt arra, hogy a társulatnak a nagyvárad dohánynagyáradára vonatkozólag beadott ajánlatát támogassa a pénzügyminiszteriumnál. *Tisza Kálmán* ezt a legnagyobb készséggel megígérte s rögtön el is vezette, be is ajánlta a küldöttséget *Lukács László* pénzügyminiszterhez; dr. *Adorján Armin* itt is előadta a kérelmet, amit *Lukács* miniszter kedvezően fogadott s megígérte jóindulatu támogatását. A küldöttség hétfőn éjjel érkezett haza a fővárosból.

* **Sikkasztó jegyző.** A soproni törvényszék vizsgálóbírája a következőket teszi közhirrre: Idézés bűnügyben. A hivatali sikkasztás büntette miatt gyanúsított *Schummel Sándor községi jegyző* német-kereszturi lakos a B. P. 470. §-ában meghatározott következmények terhe mellett felhivatik, hogy jelen idézés utolsó közzétételétől számított egy hónap alatt alulírott vizsgálóbírónál kihallgatása végett jelentkezék, vagy tartózkodóhelyét jelentse be. *Pecz*, kir. törvényszéki vizsgálóbíró.

Igazságszolgáltatás.

Az élesdi gyilkosság.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

— június 18.

A nagyvárad esküdtszék *Millye Gyula* elnöke alatt ma folytatta az élesdi gyilkosság ügyében megkezdett főtárgyalást.

A mai nap folyamán folytatták a tanúk kihallgatását, de nem akadt közülük egyetlen egy sem, ki a vádlottra nézve terhelő vallomást tett volna.

A tanúk kihallgatása után felolvasták a vádlott előéletére vonatkozó iratokat, melylyel a bizonyítási eljárás befejezést nyert. Azután megkezdődtek a vád- és védbeszéd.

A vádat *Gáthy Bálint* kir. alügyész terjesztette elő szépen indokolt beszédben. Kéri a vádlott megbüntetését, mert a vizsgálati iratokból, valamint — bár homályos — tanuvallomásokból tisztán kivehető a *Tolye Péter* bűnössége. A szándékos emberölés vádját tartja fenn.

Gyémánt Jenő védő ügyvéd állott fel ezután. Igazi jogászi beszédet mondott, mellőzve minden frázist és keresettséget.

Hiába keres — ugymond — nem talál egyetlen mozzanatot sem a végtárgyalás folyamán, mely a védenze bűnösségét beigazolná. Hatásos és szép beszédének keretében egyen-

kint megezáfolta a vád minden pontját s kéri védenzére a teljes felmentését. A kitűnő védőbeszéd után az esküdtszék vissza vonult s rövid tanácskozás után meghozták a verdiktet, mely felmentő volt. A vádlottat nem találták bűnösnek.

A törvényszék az esküdtszék verdiktje alapján, vádlottat a vád és következményei alól felmentette.

Az ítélet jogerős s a vádlottat azonnal szabadlábra helyezték.

TANUGY.

A rabiskola vizsgálata. A nagyvárad és biharmegyei Rabsegélyző Egylet által fenntartott *rabiskola* f. évi *június hó 23-án* vasárnap d. e. 9 órakor tartja a kir. törvényszéki fogház épületében évről-évre vizsgáját. Nagyvárad, 1901 június 5. Korn Lajos egyleti titkár, Szabó József egyleti elnök.

MULATSÁG.

Juniális a Rhédey-kertben. A nagyvárad i. r. nőegylet ma tartja meg tánczalegybekötött nyári táncmulatságát, melyen igen sokan készülnek részt venni városunkból. Az érdekes műsorba többek között fel van véve a *konfetti dobálás*, *virágcsata*, *katonazene* hangversenye stb. Belépti díj minden látványosság-hoz 1 korona. Deákjegy 40 fillér, gyermekjegy 20 fillér. A mulatság délután öt órakor kezdődik.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irtá: Lucien Biart.

Francziából: K-6.

1.

1860. február 16-án, egy csütörtöki napon az indiánok légyottot lástottak adni egymásnak Orizava városában, mely nevezetessé vált Mexikóban, mióta Lorencez oly szépen védelmezte Juarez csapatai ellen. Minden uton és ösvényen, mely e régi azték városba vezetett, hosszú sorokban lehetett látni a mindkét nembeli s mindenféle korosztályhoz tartozó bennszülötteket, félmeztelenül, bocskorban s durva öltönyökben.

Az Angostura kapun egymásután tolongtak be a misztékek pálmalevelekbe csomagolt tárgyakkal megterhelve, majd a Puebla környékéről való meszticzek óriási puttonjaikkal hátukon, melyekben sok cserépesésze volt egymásra halmozva, a szegény mexikói néposztályok egyetlen asztali edénye; előttük néhány tlaszkáliai tűzött három-négy sovány rosszul táplált, kopott szőrű s nagy színes kötélcsomagok alatt roskadozó szamarat. Elöl haladt a családfő, fején széleskarimájú szalmakalap, testén bőrruha, a bő nadrág az egyik lábán majdnem félig felgyűrve, kezében hosszú botot tartott. Mögötte jött az asszony, még fiatal, de a korai hervadás minden nyomaival, keblén egy kis porontyot szoptatva, melyet valami tarka övvel kötözött magához, mialatt egy másik gyermek a hátára csimpalykozott és fülig bekenete magát azzal a narancscsal, melyet éppen majszolt. Hátul három-négy apró ördög gyalogolt porosan, lehajtott fejjel, hogy rangjukhoz méltóképpen viselkedjenek.

Közbe-közbe egy-egy kocsi sietett el mellettük valamelyik vidéki kereskedővel vagy gyümölcsárussal, majd pedig egy vagyonos farmer vágatott el köztük hosszúsörényű szikár lován. A sűrű csoport megnyílt előttük, hogy ismét visszafoglalja előbbi helyét.

A város kapujánál megállott a vándorló sereg. Néhány egyenruhás vámőr feltartóztatta őket, nem eresztvén be addig a csoportot, míg az illő vámot le nem fizetik. Ez természetesen nem ment olyan könnyen s a tarka-barka tömeg pokoli zajjal adott kifejezést méltatlankodásának. Végre bejutottak a városba, hogy tudjanak portékáikon.

E jelenet ismétlődött a város négy kapujánál s a vásártér csakhamar igen változatos képet nyújtott. Itt az amaltán indiánok fehér szoknyaikkban s nyüzsgő gyermekokaságtól körülvéve árulták apánászaikat, melylyel egész földjüket beültetik.

A songolikánok dohányt, kákaót és vaniliát hoztak magukkal Sierrából.

A téhuantepek leányok, kik szoborszépségükről híresek, Santa Anna asszonyai, kik oly szőkék és halványarcuak, hogy bárki angoloknak gondolhatná őket, aprómárha- és tojásárulással voltak elfoglalva. Minden oldalról kínálgatták a kitűnő tropikus gyümölcsök számtalan fajtát, melyek Európában még névről sem ismeretesek. A mexikói urnők fényes öltözetben, csinos komorújuk s néhány indus teherhordó kíséretében bejárták a vásárt, válogatva az árak számtalan fájában.

Legutolsó párisi divat szerint öltözött fiatal emberek szivarral szájukban jelentős pillantásokat vetettek az urnőkre — vagy a komornákra.

Ha e tömeg zajához számos kutya irtózatot vonítást is hozzáképezlünk; pontos fogalmunk lesz az egész jelenetről. A nap melegen tűzött a mindenféle színű ruhákra s nem kevesebb színárnyalatu arcokra, mert az ébenfa fekete, barna, sárga veres és márványfehér arcszínnek itt mind tekintélyes számban s minden árnyalatban képviselve voltak.

Az egyik sarok most kissé hevesebb jelenetnek lett tanuja, melynek hősei egy mesztic s egy azték indián voltak.

— Miért loptál tőlem? kiáltott az utóbbi ellenfelének hájába ragadva — hiszen szegényebb vagyok nálad!

— Eressz el, nyomorult indián! ordított a másik.

— Te vagy a nyomorult, mert tolvaj vagy!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR.

A király Bécsben.

Bécs, június 19. A király kíséretével, közte Körber miniszterelnökkel és Paar gróf és Bolfras főhadsegédekkel visszaérkezett csehországi utjáról. A kiszállás után ő Felsége elbúcsuzott Körbertől és a kíséret többi tagjaitól s azután Schönbrunnba hajtatott. (M. T. I.)

Apponyi és Széll diszpolgársága.

Budapest, június 18. (Saj. tud. táv.) A főváros mai közgyűlésén Kovács Pál dr. törv. hat. biz. tag azon indítványát, hogy a közgyűlés Széll Kálmánt és Apponyi Albert gróftot diszpolgárává válasszák, *visszavonta* azzal indokolván meg a visszavonást, hogy félremagyarázták s más intencziót imputáltak indítványának.

A transzváli idegenek.

London, június 18. A Dél-Afrikából kutasított idegen alattvalók kártérítési követeléseit vizsgáló bizottság tegnap újra megkezdte tárgyalásait. Ardagh Johns, a hadügyminiszterium képviselője azt mondta, hogy a délafrikai németalföldi vasutttársaság alkalmazottainak, noha Angliával barátságos viszonyban lévő állam alattvalói, nem szabad kártérítést adni, hacsak be nem bizonyítják, hogy azt követel-

ték, hogy semlegeseknek tartásuk őket s e követelést főnn is tartották. Nem akarja a vasuti alkalmazottakra azt az általános konkluziót alkalmazni, hogy a vasut a hadviselő felekhez tartozik, de az alkalmazottaknak be kell bizonyítaniok, hogy lépéseket tettek a végre hogy semlegességüket megarthassák. (M. T. I.)

Vilmos császár találkozása Waldersee c nejével.

Bécs, június 18. (Saj. tud. táv.) Mint Hannoverből írják, Vilmos császár ma meglátogatta a Kinából visszatérő Waldersee parancsnok feleségét, akivel a pekingi követségi palota égéséről s Waldersee hazatéréséről beszélgettek.

Osztrák politikai körökből.

Bécs, június 18. A lapok jelentése szerint dr. Reicher Henrik, Judenburg, Neumarkt és Ausse városok képviselője lemondott rechrathi mandátumáról, hogy teljesen tartománygyűlési képviselői hivatásának élhessen. (M. T. I.)

Hadihajóink külföldön.

Bécs, június 18. Távirati jelentés szerint a Zenta osztrák-magyar hadihajó tegnap Takuba és az Elisabeth osztrák-magyar hadihajó ma Veihaveibe érkezett. A hajókon minden rendben van. (M. T. I.)

Ő felségeajándéka.

Prága, június 18. A király csehországi látogatása alkalmából Prága városának 6000, tovább Karolinenthal, Smichow, Weinberge, Zizkow, Leitmeritz és Aussig városoknak 2000 2000 koronát adományozott a szegények javára. (M. T. I.)

A katolikusok győzelme Hollandiában.

Amsterdam, június 18. A liberális lapok is elismerik, hogy az új parlamentben a katolikusok lesznek többségben. Eddig 47 klerikalist választottak meg és 6 pótválasztásnál ennek a pártnak van kilátása a győzelemre. (M. T. I.)

A hazatérők fogadtatása.

Berlin, június 18. A császár elrendelte, hogy a Henrik herceg parancsnoksága alatt álló hajóraj Cadixig elébe menjen a Kinából hazatérő páncéloshajórajnak.

Spanyolországból.

Madrid, június 18. A »Liberal« arról értesül, hogy a miniszterium már kidolgozta az új konkordatum tervezetét. — Malagába egy 39 hajóból álló angol flotta érkezett. Azt hiszik, hogy a hajóhad ideérkezése összefüggésben van a marokkói kérdéssel. (M. T. I.)

Bulgária a tönk szelén

Szófia, június 18. A bolgár pénzügyminiszter Párisban kölcsönt akart felvenni, azonban az erre vonatkozó tárgyalások teljesen meghiusultak. Fokozza a bajt az is, hogy Oroszország nem adhatja meg a kilátásba helyezett kölcsönt, úgy hogy a kormány a július elsején esedékes államadóssági szelvényt, a mihez 5 millió kellene, nem tudja majd beváltani. (M. T. I.)

Öröm a csári családban.

Budapest, június 18 (Saj. tud. táv.)
Mint Szent-Pétervárról sürgönyzik, Alexandra csárné ma egy egészséges leánygyermeknek adott életet.

Körber és Lueger.

Bécs, június 18. A keresztény-szociálisok tegnap este értekezletet tartottak, a melyen dr. Lueger polgármester is megjelent. Dr. Lueger föl is szólalt és elítélően, szinte a megvetés hangján nyilatkozott dr. Körber osztrák miniszterelnökről. Többek közt azt állította, hogy Körber bujtatta föl titokban a Schönerer-pártiakat és a szociáldemokraták frakcióját ellen. Ideje már — így fejezte be beszédét — hogy véget szakítsunk Körber basáskodásának.

KOZGAZDASAG.

Lépfene Mező-Keresztesen. A bihar-megyei Mező-Keresztes községben egy lovon a lépfene esetet konstataáltak hivatalosan. A hatóság a baj terjedésének megakadályozására a többi állatok védőtétét elrendelte.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. június hó 18-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.70—14.20. Kétszeres buza 13.40—13.—. Rózsa 13.60—13.20. Arpa 12.20—11.80. Zab 13.20.—12.80. Tengeri: 10.80.—10.40. Borsó 36.—. Lencse 42.—. Bab 15.80. Köleskása 25.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt

26.—. zsemlyeliszt 25.50. fehérkenyér liszt 24.50, barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 5.20, szalma 1.20 Szalma 104.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —14. 1 köbm. búkkfa 6.30, tölgyfa 5.80, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84, Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60, Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szapan 48.—, mosott birka gyapjú —.—, magyar gyapjú, —.—. Egy hektoliter ó bor 66.—, új bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 22.—. köles —.—. repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalona 1.28, sertéshus —96, juh-hus 68, veres hagyma 14, fog hagyma 44, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter. kőolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1901. évi június hó 18-ról. Tiszta buza körülbelül 600 hltr, kétszeres buza 130 hltr, rózsa 220 hltr, árpa 70 hkl, zab 150 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 160 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 120 drb, félhizott 144, sovány 185, süldő 380, malac: 400, hizott marha 12, jármás ökör 300, fejős tehén 250, borjú 270, bivaly 9, juh és kecske 130, ló 191.

Marha ártáblázat 1901. június hó 18-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 670—740, egy pár másodrendű jármás ökör 560—660, egy pár harmadrendű jármás ökör 300—540, 1 drb fejős tehén 110—260, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 180—250, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 130—180, 2 drb. veres borjú 18—42, 1 drb. fél éves borjú 32—50, 1 drb egy éves borjú 46—78, két éves borjú 72—200, 1 drb hizott sertés 76—128, 3 pár fél éves 28—32, 1 pár egy éves sertés 36—60, 1 pár két éves sertés 64—144, 1 drb igás ló 160—260, 1 pár ökrébőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36, 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóébőr 10—20.

Reich Jenő és Társa**Tőzsde jelentése.**

— A 'Tiszántúl' eredeti távirata. —

Határvidék.

Budapest, június 18.	
Buza októberre	8.22
Buza áprilisra	7.87
Tengeri	5.43
Rózsa okt.	6.90
Zab ápr.	6.18
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, június 18.	
Osztrák hitel	684.—
Magyar hitel	687.50
Államvasút	669.50
Rimamuránvi	490.—
Magyar jelzálog	441.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. június 18-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	118.20
Magyar koronajárdék	92.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₆ %	120.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₆ %	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.30
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	173.50
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek-kölcsön	144.40
Osztrák járdék papirban	98.25
Osztrák járdék ezüstben	98.—
Osztrák járdék aranyban	117.60
Osztrák korona járdék	95.50
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbankrészvény	667.50
Osztrák hitelintézet részvény	663.—
Párisi vista	95.15
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.05
Németbirodalmi márka	117.50
London vista	239.85
20 márkás arany	23.51

A székelyországi feltele:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.